

'PLAN FOR HOLLAND'

beschikking zou stellen die verder geheel volgens Engelse aanwijzingen zouden handelen. De Bruyne sprak hierover met Gerbrandy en Furstner en bereikte met hun instemming in een volgend gesprek met Hambro en Gubbins dat hij, zo vertelde hij aan de Enquêtecommissie, 'het recht (kreeg) mee te praten in de organisatie en in de aanwending van agenten. Het enige wat wij niet in handen kregen, was de verbindingsdienst (de wijze waarop geseind werd tussen Nederland en Engeland) en de transportdienst.'¹

Twee vragen bleven openstaan: wat moest men in Nederland precies trachten te bereiken en hoe moest dat georganiseerd worden?

Hambro en Gubbins hadden aan de Bruyne duidelijk gemaakt dat zij eigenlijk wensten dat het bij een Geallieerde invasie zou komen tot verzet op grote schaal ('Vijfde Colonne in de meest uitgebreide zin', schreef de Bruyne enkele maanden later²), maar in april (inmiddels was in beginsel tot '*Sledgehammer*' besloten) stelde generaal Gubbins een veel bescheidener '*Plan for Holland*' op. Het hield in, dat in bezet gebied te gelegener tijd spoorwegen opgeblazen, Duitse vrachtauto's beschoten, telefoonverbindingen verstoord en Duitse vliegvelden overvallen zouden worden. Gubbins had becijferd dat daar twaalfhonderdvijftig krachten voor nodig waren en dat dezen de beschikking moesten krijgen over 500 *stenguns*, 1 250 revolvers, 2 600 handgranaten en ca. 6 ton aan explosieven en ander hulpmateriaal. Zijn vraag was of de Nederlandse regering tot medewerking bereid was, en of zij óók bereid was, eventueel aan de actie een veel bredere vorm te geven, d.w.z. op te roepen tot massale stakingen, ja tot een algemene opstand.

Op 25 april legde Gubbins zijn *Plan for Holland* en zijn vragen aan de Bruyne voor (dienst twist met Rabagliatti had toen een hoogtepunt bereikt). Gubbins zei erbij dat het plan verband hield met een mogelijk zeer grote invasie van West-Europa. Dat laatste bracht de Bruyne aan Furstner en Gerbrandy ter kennis in een stuk d.d. 27 april ('Beschouwingen bij het *Plan for Holland*')³ waarin hij op 'directe en krachtige maatregelen' aandrang en verder voorstelde dat kapitein Broekman alsnog 'op de kortste termijn' zou worden uitgezonden – nu evenwel niet om er zich van te vergewissen welke illegale organisaties er in Nederland bestonden maar om 'positieve directieven' te geven.

Directieven aan welke organisatie?

Er was er, meende de Bruyne, maar een die hiervoor in aanmerking kwam: de Ordedienst.

¹ A.v., p. 465. ² Nl. in een brief d.d. 28 september 1942 aan minister van Lidth (Kon. Instituut v. Ingenieurs, Collectie-van Lidth de Jeude, 284). ³ Tekst: *Enq.*, dl. IV b, p. 108-09.